

Radnici trebaju plaću za život

FASHION
CHECKER

Clean
Clothes
Campaign

Clean Clothes kampanja (CCC) je globalna mreža posvećena poboljšanju radnih uvjeta i osnaživanju radnika u globalnoj industriji odjevnih predmeta i sportske odjeće. CCC se od 1989. bori za poštovanje temeljnih radničkih prava. U skladu s našim ciljevima obrazujemo i mobiliziramo potrošače, lobiramo među modnim tvrtkama i u vladama zemalja u kojima djelujemo, te pružamo izravnu solidarnu podršku radnicima u borbi za svoja prava i bolje radne uvjete. Clean Clothes kampanja povezuje sindikate i nevladine organizacije, i na taj način obuhvaća široki spektar perspektiva i interesa, poput ženskih prava, zastupanja interesa potrošača i smanjenja siromaštva. Kao mreža bazirana na terenskom radu stotina organizacija i sindikata aktivnih u sektoru proizvodnje odjeće i polju potrošačkog tržišta, možemo identificirati lokalne probleme i ciljeve i pretvoriti ih u globalne akcije. Razvijamo strateške kampanje kao podršku radnicima u ostvarenju njihovih zahtjeva. Također intenzivno surađujemo sa sličnim pokretima za radnička prava.

Od 2014. radimo na razvoju metodologije za određivanje praga najniže regionalne dostojanstvene plaće za europske zemlje u kojima postoji proizvodnja odjeće. Nakon brojnih rasprava razvili smo koncept europske najniže dostojanstvene plaće (Europe Floor Wage, EFW).

Ljudsko pravo na dostojanstvenu plaću u međunarodnom zakonodavstvu

Ljudsko pravo na dostojanstvenu plaću ustanovljeno je u Općoj deklaraciji Ujedinjenih naroda o ljudskim pravima. To pravo prepoznato je i u europskom kontekstu: Europska socijalna povelja (ESP) Vijeća Europe iz 1965. godine i njezina revidirana verzija iz 1999. godine prepoznaju pravo na dostojanstvenu plaću kao "pravo na plaću koja će njima i njihovim obiteljima osigurati dostojan životni standard." (čl. 4.1) ESP je priznata širom Europe, ne samo u zemljama članicama EU.

DOSTOJANSTVENU PLAĆU!

Ako se želite uključiti, kontaktirajte nacionalne organizacije Clean Clothes kampanje

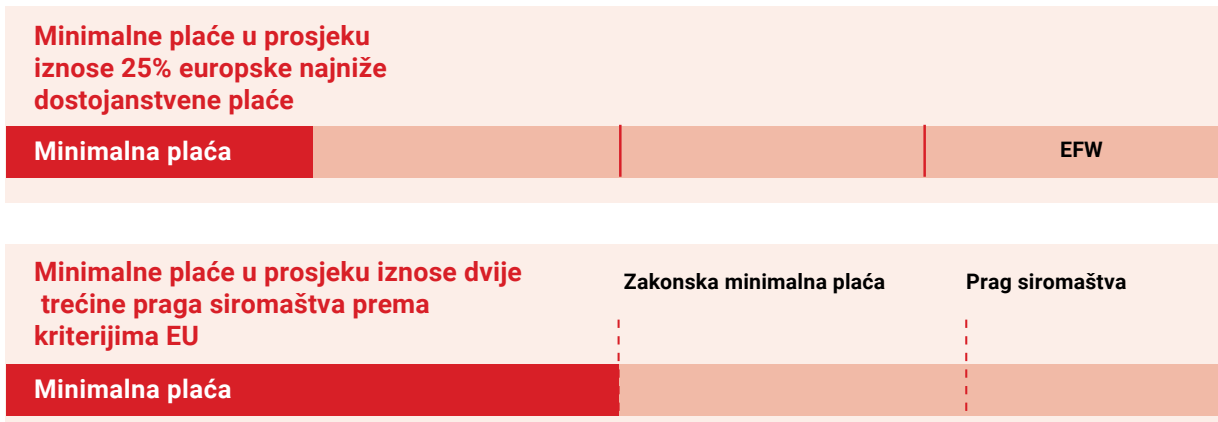
Zašto se fokusiramo na plaću za život?

Sirotinjske plaće su sramotna realnost, ako u obzir uzmemo profit koji modni brendovi i maloprodajni lanci ostvaruju u opskrbnom lancu odjeće. Oni profitiraju, jer kontroliraju i međunarodno potrošačko tržište i jeftina proizvodna područja na globalnom jugu i istoku.

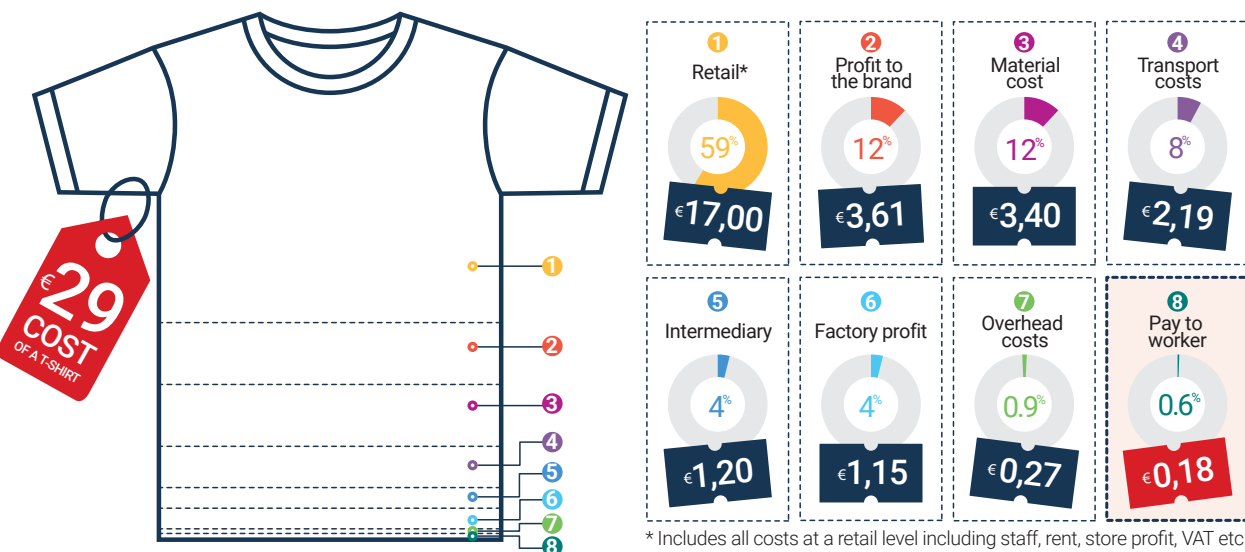
Neki maloprodajni lanci i brendovi u svojim kodeksima ponašanja nominalno prepoznaju pravo na dostojanstvenu plaću. Međutim, u praksi nerijetko samo kontroliraju isplaćuju li njihovi lokalni dobavljači zakonom propisane minimalne plaće. Gotovo nitko od njih ne isplaćuje dostojanstvenu plaću. Radnici najčešće zarađuju zakonom propisanu minimalnu plaću – nekad čak i manje od tog iznosa. Istovremeno, vlade u proizvodnim regijama srednje, istočne i jugoistočne Europe održavaju minimalne plaće na najnižem mogućem nivou, što u prosjeku iznosi četvrtinu dostojanstvene plaće. Pritom konstantno uspoređuju plaće s plaćama u konkurentnim zemljama, imajući na umu rizik preusmjerenja narudžbi u jeftinije zemlje. Prijetnja premještanjem proizvodnje glavna je prepreka u pregovorima o plaćama i predstavlja veliku barijeru organiziranju radne snage.

Proizvedeno u Europi – proizvedeno pravedno?

Čini se da se naširoko pretpostavlja da su uvjeti rada i plaće u europskoj industriji odjeće bolji nego u Aziji. Upravo suprotno, jaz između zakonske minimalne plaće i realne plaće radnika, te procijenjene minimalne dostojanstvene plaće veći je u Europi nego u Aziji. Paralelno s time, razina sindikalne organiziranosti u srednjoj, istočnoj i jugoistočnoj Europi niža je nego u Aziji, a osobito je niska u industriji odjeće.

Analiza troška proizvodnje majice

Budući koraci

1

Modni brendovi i maloprodajni lanci moraju poduzeti javne, konkretne i mjerljive korake kako bi u razumnom vremenskom okviru osigurali isplatu dostojanstvene plaće za tekstilne radnice i radnike u svojim opskrbnim lancima. Trebali bi s predstavnicima radnika ispregovarati i potpisati pravno obvezujuće i primjenjive ugovore koji zahtijevaju isplatu prave cijene proizvoda kojeg naručuju od dobavljača – cijene koja osigurava poštivanje ljudskog prava na dostojanstvenu plaću, od koje radnici i njihove obitelji mogu živjeti.

2

Vlade u potrošačkim i proizvodnim zemljama u Europi i u Europskoj uniji, imaju dužnost zaštititi radničko ljudsko pravo na dostojanstvenu plaću i uvesti zakonske minimalne plaće koje se bore protiv siromaštva, umjesto da stvaraju osiromašenu i socijalno isključenu radnu snagu.

!

Referentna vrijednost koju bi modni brendovi, maloprodajni lanci, nacionalne vlade i EU trebali uzeti u obzir je ova: za Slovačku, Mađarsku, Poljsku, Tursku, Hrvatsku, Češku, Bugarsku i Rumunjsku ona je 2.640,00 PPP USD, a za Srbiju, Bosnu i Hercegovinu, Gruziju, Sjevernu Makedoniju, Albaniju, Ukrajinu i Moldaviju iznosi 1.980,00 PPP USD (2018).

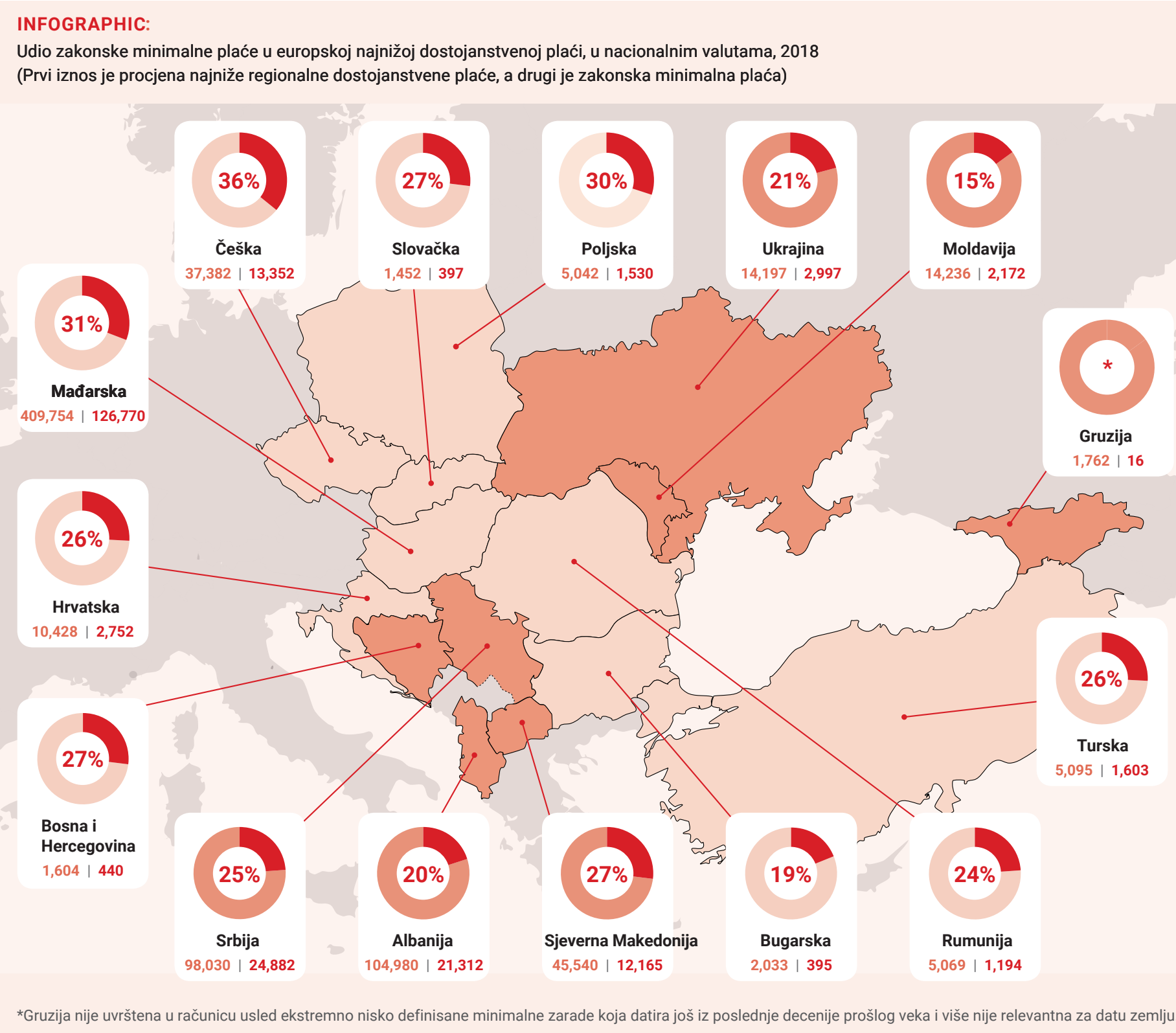
Zašto dostojanstvena plaća treba biti regionalni koncept?

Koja je glavna razlika između europske najniže dostojanstvene plaće i drugih referentnih vrijednosti? Ako su politike koje nastoje adresirati ovo pitanje jednostrane i rađene samo na razini države, u ovom slučaju riskiraju upadanje u zamku "kompetitivne prednosti". Lako se može dogoditi da ne uspiju zaustaviti tzv. trku prema dnu u snižavanju cijena, koju su u početku nastojale izazvati. Takve politike trebaju nadopunjavati one rađene na regionalnom nivou.

Kroz naš koncept najniže regionalne dostojanstvene plaće nastojimo ojačati nužnu borbu za dostojanstvenu plaću i dati podršku sindikatima u pregovorima. Namjeravamo postići dostojan životni standard i dostojanstvo za radnike u srednjoj, istočnoj i jugoistočnoj Europi.

Idealna referentna vrijednost?

No, to ne znači da je europska najniža dostojanstvena plaća jedina moguća referentna vrijednost. Suprotno tome, referentne vrijednosti koje se određuju na regionalnom i nacionalnom nivou su komplementarne. Time pokušavamo izbjeći zamku potrage za idealnom procjenom iznosa dostojanstvene plaće, jer tako nešto ne postoji. Referentna vrijednost koju predlaže CCC nema za cilj ograničiti prostor za varijacije. Primjera radi, nju mogu dodatno prilagoditi sindikati u različitim zemljama, na osnovu potreba radnika u njihovoj zemlji i konteksta u kojemu djeluju.

Isplatite odjelnim radnicima DOSTOJANSTVENU PLAĆU

Radnici moraju moći priuštiti:

- hranu
- stanarinu
- zdravstvene usluge
- obrazovanje
- odjeću
- prijevoz
- ušteđevinu

Dostojanstvena plaća je ljudsko pravo SVIH ljudi širom svijeta.

Dostojanstvena plaća kategorija je temeljena isključivo na životnim potrebama i troškovima, dok je zakonom propisana minimalna plaća iznos dogovoren politički. Zakonska minimalna plaća ne štiti radnike od siromaštva.

Koje su glavne, dogovorene odrednice dostojanstvene plaće?

- Kao univerzalno ljudsko pravo, dostojanstvena plaća mora se primijeniti na sve radnice i radnike, neovisno o njihovom položaju na radnom mjestu, produktivnosti ili osobnom statusu (npr. bračnom). Ona predstavlja najniži nivo plaće i nijedan radnik ili radnica ne smije primiti iznos niži od utvrđene dostojanstvene plaće.
- Dostojanstvena plaća uvijek mora biti dovoljna za pokrivenje osnovnih potreba radnika, uključujući hranu, odjeću, stanovanje, javni prijevoz, komunalije i telekomunikacije, obrazovanje, slobodno vrijeme i kulturu, adekvatnu zdravstvenu zaštitu, troškove higijene i odmor (jednotjedni put unutar zemlje).
- Mora biti dovoljna kako za radnice i radnike, tako i za njihove obitelji. Umjesto pukog preživljavanja mora omogućiti sudjelovanje obitelji u društvenom životu.
- Dostojanstvena plaća mora osigurati i diskrecijski dohodak za nepredviđene troškove.
- Isplaćuje se za rad obavljen tokom redovnog radnog vremena, bez prekovremenih sati.

Made in Europe nije fer dokle god radništvo nije plaćeno fer

Clean Clothes Campaign

made in Europe

